

FamCompass Conference

Introduction by Pascal Smet,

***Flemish Minister for Education, Youth, Equal
Opportunities and Brussels***

represented by his adviser Tom Dekeyzer

Brussels, 23 October 2009

Dear commissioner Šefčovič,
Ladies and gentlemen, Dames en heren,
Dear guests,

(Welcome)

First of all, I want to extend a warm welcome to our foreign guests. It is a pleasure for me to welcome you here in Brussels, the city which is known all over the world as the capital of Europe, but which remains yet at the same time mostly unrevealed – not only to our fellow European citizens, but even to Belgian nationals. I really do hope that after this conference, you will not only return home with lots of lessons learned on the validation of family competences, but also with some impressions of this beautiful and vibrant city. Having been an inhabitant of Brussels myself since almost fifteen years now, I can really recommend you to dive into the city and discover its many gems. I am sure you will be happily surprised!

Ladies and gentlemen, Dames en heren,

Het doet me niet alleen *plezier*, maar het is ook een *eer* voor mij om u hier in Brussel te mogen verwelkomen. De voorbije twee jaar hebben de partners in dit project keihard gewerkt aan FamCompass, het Family Competences Portfolio. Misschien is dat project voor hen geleidelijk aan een vanzelfsprekendheid geworden. Maar als buitenstaander kan ik zeggen: neen, dat was allesbehalve een vanzelfsprekende

onderneming, en om vele redenen ben ik blij dat het project het al zo ver gebracht heeft.

(Diversity of the European educational programmes)

Om te beginnen is FamCompass een prima illustratie van de diversiteit van de Europese onderwijsprogramma's. Die programma's zijn nog altijd het best gekend onder de vorm van ERASMUS beurzen voor studenten uit het universitair en hogeschoolonderwijs. Er is uiteraard niets verkeerd met het ERASMUS programma. Integendeel zelfs, we moeten dat nog verder versterken en nog veel meer studenten Europees en internationaal mobiel maken dan vandaag het geval is. Met de Europese onderwijsministers hebben we daar zelfs een heel concrete doelstelling rond afgesproken: tegen 2020 moet 20% van alle Europese studenten tijdens de studies een buitenlandervaring gehad hebben. Dat is een enorme uitdaging: voor ons land betekent dat bijvoorbeeld minstens een verdubbeling van het aantal studentenuitwisselingen ten opzichte van de situatie vandaag.

Maar tegelijk stel ik vast dat het toch wel erg moeilijk is om de aandacht van de publieke opinie en zelfs van beleidsmakers ook naar die andere Europese onderwijsprogramma's te trekken, zoals bijvoorbeeld het GRUNDTVIG programma voor het volwassenenonderwijs. Het voorbeeld van projecten als FamCompass helpt om dat veel bredere gamma aan Europese onderwijsprogramma's bekend en tastbaar te maken.

Onderwijs in Europees perspectief hoeft daardoor niet alleen meer het verhaal van een groep jonge studenten in een Spaanse herberg te zijn. Dankzij u kan het ook het verhaal zijn van een enthousiaste groep deskundigen die mekaar vinden over de grenzen van de lidstaten heen, en die samen aan een project werken waarvan het resultaat beduidend meer is dan de optelsom van hun nationale expertise.

(Power of the European educational programmes)

Dat laatste illustreert meteen ook de kracht – en ik zou zelfs zeggen: de noodzaak – van deze Europese onderwijsprogramma's.

Want hoewel de lokale en nationale context erg kan verschillen, zijn heel wat maatschappelijke uitdagingen toch dezelfde in de verschillende lidstaten van de Europese Unie. En naarmate de EU écht één wordt, wordt de gemeenschappelijke noemer van die maatschappelijke uitdagingen steeds groter. Toch merken we dat de zoektocht naar antwoorden op die uitdagingen heel vaak nog begrensd wordt, letterlijk begrensd, door die lokale en nationale omschrijving.

In bepaalde opzichten valt dat te begrijpen, soms is het ook onoverkomelijk, maar je kan je toch afvragen hoe efficiënt het is om 27 keer het wiel uit te vinden. Je kan je ook afvragen of de kwaliteit van dat wiel niet veel beter zou zijn als de expertise uit verschillende landen meteen bijeengelegd wordt. Programma's als GRUNDTVIG bieden daar de kans toe, maar dan moet die kans natuurlijk wel gegrepen worden.

U hebt de grote verdienste dat u dat inzicht hebt gehad en die kans daadwerkelijk ook gegrepen hebt: niet elk in zijn eigen hoekje iets brouwen, maar samen die Family Competences Portfolio ontwikkelen. En dat niet tot meerdere eer en glorie van één partner, maar tot nut van iedereen die bij het project betrokken was. Zoiets strekt tot voorbeeld.

(maatschappelijk relevant...)

Bovendien speelt FamCompass op een terrein dat maatschappelijk echt relevant is. In de publicatie die deze conferentie vergezelt, stelt u niet alleen het instrument zelf voor, maar beschrijft u ook het project. En u besteedt daarbij terecht heel wat aandacht aan de manier waarop het project beantwoordt aan de uitdagingen en doelstellingen inzake levenslang leren.

De klassieke onderwijspaden volstaan op zichzelf inderdaad niet om alle lagen van onze samenleving toe te leiden naar aanvullende vorming en voortgezet onderwijs. Evenmin volstaan zij om mensen te helpen een hoger niveau in hun beroepsuitoefening te bereiken, of om hen te helpen andere en vaak meer aantrekkelijke wegen in hun beroepsloopbaan in te slaan.

“Eerder verworven competenties”, “*accreditation of prior learning*”, “*informal and non-formal learning*” komen dan naar boven als aanvulling op die klassieke

onderwijspaden. Sinds enkele jaren zijn die begrippen ook in Vlaanderen in het jargon binnengedrongen. In onze regelgeving inzake onderwijs en vorming, of het attesteren van kwalificaties maken we ook steeds meer plaats voor deze alternatieve wegen. Toch is er vaak nog verwarring over de precieze lading die onder deze vlaggen schuilt. Voor velen zijn het nog toverwoorden waarvan men niet goed weet wát ze tevoorschijn kunnen toveren; *passe-partouts* die men wel in handen heeft, maar zonder goed te weten welke deuren ermee te openen.

FamCompass zet alvast één van die deuren op een kier. Door een niche uit te kiezen – en ik gebruik het woord “niche” hier zeker niet denigrerend – hebt u heel duidelijk kunnen aantonen hoe die *family competences* beschreven, gemeten, geattesteerd kunnen worden. Vanuit die specifieke niche van de gezinscompetenties is de mogelijke stap naar voortgezet onderwijs, naar aanvullende vorming, naar nieuwe beroepswegen alvast een stuk aanschouwelijker geworden.

(... voor een vaak ondergewaardeerde groep)

De deur die u met FamCompass opent en de wegen die u daardoor ontsluit, hebben bovendien een potentieel grote impact op een groep mensen van wie de specifieke competenties vaak onder- of gewoon niet gewaardeerd worden.

Competenties die mensen in gezinsverband verwerven, worden immers dikwijls “vergeten” of gewoon niet ernstig genomen. Terwijl ze toch een stevige springplank kunnen vormen naar studies en beroepen in het onderwijs, de gezondheidszorg, de welzijnssector en dergelijke meer. Sectoren waar we bijkomende *brains* en extra helpende handen trouwens erg goed kunnen gebruiken.

Hier zit inderdaad nog een groot reservoir aan quasi onaangeroerd talent. FamCompass draagt op zijn minst de belofte in zich – en ik hoop oprecht dat die ook gerealiseerd kan worden – de belofte dat dit reservoir daadwerkelijk aangeboord kan worden.

De belofte dat een aanzienlijke groep mensen daardoor een faire kans krijgt om hun talenten verder te ontwikkelen en in te zetten, en zo tot volledige zelfontplooiing komen.

De belofte ook dat onze samenleving die talenten beter naar waarde zal kunnen schatten en vervolgens ook gebruiken.

Dat het, en daar moeten we niet flauw over doen, veelal over vrouwelijke talenten gaat, en wellicht steeds vaker ook over allochtone talenten, stelt mij, als minister die ook bevoegd is voor Gelijke Kansen, extra hoopvol.

Want in een samenleving waar gender nog altijd het verschil maakt, waar rolpatronen en stereotypes nog altijd hun stempel drukken, waar de onderwijsloopbaan van allochtone jongeren te vaak met horten en stoten verloopt, houdt dit project óók de belofte in zich dat het kan helpen om de kloof te overbruggen die vaak het gevolg is van die rolpatronen en stereotypes, of van die onvoltooide onderwijsloopbanen.

(conclusie / conclusion)

Dames en heren,

Ik besef uiteraard dat het werk rond FamCompass nog niet af is. De projectpublicatie bevat terecht ook een SWOT-analyse, met *strengths* en *opportunities*, maar ook met een paar duidelijke *weaknesses* en mogelijke *threats*. Een bladzijde verder in de publicatie worden de *plans for the future* opgesomd. Uit die opsomming blijken de vele mogelijkheden, ook de diverse toepasbaarheid van het instrument in uiteenlopende contexten, maar het gaat in dat lijstje vooralsnog om mogelijkheden – en dus niet, nóg niet, om realisaties.

Laten we dus met beide voeten op de grond blijven: met FamCompass hebt u nog wel een weg af te leggen. Maar in mijn ogen bent u alleszins op de góede weg. Samen met u hoop ik dat deze conferentie een bijkomende mijlpaal op dat boeiende traject mag zijn.

Ik wens u dan ook heel veel succes met deze conferentie!